

Close to Home

Ko e Talanoa fakatātā 'o Josh - ko 'ene tofa hala ki hono poupou'i 'o ha ni'ihi kehe

Ko Josh 'i hono 'api 'i Christchurch.

'I he taimi na'e fe'ao 'ai a Josh mo ha taha 'o e ngāahi mōmeniti faingata'a taha 'o 'ene mo'ui, na'e lahi ange 'a e tāfataha 'ene tokangā ki ha founga 'e lava ai ke ne tokoni'i 'a e ni'ihi kehe 'oku nau fou mai he hala na'a ne 'osi fouá.

I he 'ene ta'u 18, pea 'i he nofo 'i Christchurch, ne uesia ai 'a e sino 'o Josh (ta'u 25 he taimi ni) 'e he mahaki 'oku tātaitaha ke puke ai ha taha - ko e transverse myelitis, 'a ia ko hono 'ohofi pe 'e he naunau malu'i e sinó 'a hono ngaahi sela (cells) mo'ui lelei 'o hoko ai 'a e maumau ki hono filo silivá (spinal cord). Hili ha māhina 'o ene 'i he ICU, na'a ne hiki ki he Christchurch's Burwood Spinal Unit 'i he māhina 'e 5 ke fakamālonisino'i mo toe feinga fakafoki hono sinó ki he'ene tu'unga na'e 'osi ai ki mu'á – pea ko e taimi ia na'a ne pehē ai te ne faka'aonga'i 'e ne 'ilo mo e taukei mei he kuohili ke tokonia 'a kinautolu 'oku faingata'a'ia 'a honau huitu'á.

“Na'a ku kamata ngāue 'ofa mo tā'etotongi [ma'a e New Zealand Spinal Trust 'i he Burwood Hospital] lolotonga 'o 'eku 'i he falemahakí koe'uhí na'a ku fiema'u ke u' atā mai mo kumi ha'a ku ngāue, ka na'e 'osi angé, na'a ku 'atā mei falemahakí mo e fo'i ngaue totongi na'e 'omai ma'aku,” ko e hua mai ia 'a Josh.

'Oku ngāue konga-taimi (part-time) 'a Josh ko e tokotaha tokoni (support worker) ma'a e New Zealand Spinal Trust, ke tokoni'i 'a e

kau mahaki 'oku nau faingata'a'ia tupu mei he maumau 'o honau filo siliva (spinal cord).

“Ko e konga lahi 'e 'eku ngāue, koe fakatonulea 'o e ngāah me'a 'oku fakahā e he kau toketā mo e toenga 'o e timi 'o e falemahakí ki he kau mahaki, tokoni 'i he lolotonga 'o 'enau tākoto 'o ako'i e fanga ki'i me'a 'e tokoni kia kinautolu 'a ia 'oku 'ikai lava 'e he falemahakí 'o ako kia kinautolú, hangē ko e teke 'o e saliothe supamāketí pe ko e to'o 'o e ipu kofí 'o 'ave mei he kanitā ki ha taha 'oku heka sea,” ko Josh ia.

Ko Josh, 'oku 'i a mo ha'ane ongo ngāue konga-taimi kehe 'o ne fakafofonga'i mo taukave'i 'e ngaahi fiema'u 'a e kakai faingata'a'ia fakasinó, ne hiki atu ki ha 'api loki taha 'a e Kainga Ora he māhina 'e 3 kuo mahili atú pea na'e langa ke matu'aki fakafaingofua ki hono sea-teke (wheelchair) – pea 'oku fakautuutu 'a 'ene mo'ui fiefia mo nonga 'aupito 'i hono 'api fo'ou.

“Oku ou ongo'i tau'atāina kakato mo u lava ke mapule'i lelei pē 'eku mo'ui. 'Oku mahu'i atu e ngaahi faiingata'a'ia lahi 'i he 'eku foki atu ki ha 'api nofo'anga 'oku 'ikai ke kei pōpula ai 'a e fe'unuaki holó he kuo 'osi fakalelei'i kotoa ia.

“Oku ou lava 'o 'alu 'o kofi he Sāpaté, pea 'oku ou ofi ki Kmart.

HOKO ATU 'I HE PEESI 02

HOKO ATU 'I HE PEESI 01

Ko e Talanoa fakatātā 'o Josh - ko 'ene tofa hala ki hono poupou'i 'o ha ni'ihi kehe

Ko e me'a kotoa pē 'oku ou fiema'u 'oku miniti pē 'e 5 mei ai, pea ko e tau'anga pasí ena 'i he tulikí ofi mai – 'oku sai 'aupito

Ko e 'tokotaha fakafeohi-ngofua" mo'oni 'a Josh ia pea 'oku manako ke ne fakafongai 'a kinautolu 'oku fe'ao mo e ngaahi palopema fakasinó, 'oku 'ikai ko ha toe loi ko Josh ia ko ha tokotaha fa'ifa'itaki'anga mo'oni. Ka ko e hā e me'a 'oku ne faka'ai'ai'i ia?

'Oku ou 'ilo'i mo'oni 'a e fa'ahinga ongo 'o 'ete malava 'o ma'u 'o e tokoni 'i he taimi na'a te tokoto falemahaki aí, pea neu a'usia mo'oni 'ene lelei kiate aú, ko ia 'a e me'a na'a ne faka'ai'ai au ke u malava 'o toe fakahoko ia ma'a ha tokotaha kehe. He'ikai ke te lava 'o liliu e māmani kotoa, ka te ke malava 'o liliu e fo'i māmani 'o ha mo'ui 'o ha taha fakafo'ituitui."

Josh

Mamata'i 'emau vitiō talanoa kakato 'o Josh 'i he 'emau uepisaití – kaingaora.govt.nz.

Ko e fakamuimui taha ki hono fakalelei'i e ngaahi 'api nofo'anga ke tokoni ki he mo'ui lelei

'Oku mātu'aki mahu'inga 'aupito ke māfana, mātu'u pea mo mo'ui lelei ange ho 'api nofo'angá ma'au mo ho'o fāmilí pe whānau. 'E ala 'uhinga 'ení, 'e 'i ai 'a e taimi 'e ni'ihi, temau fiema'u ke mau lava 'o hū ki ho 'apí ke fakahoko ha monomono, ngāahi pe toe fakalelei'i ha ngāue.

Ko e taimi 'eni 'oku mau fiema'u ai ho'o tokoni! Kapau 'e fetu'utaki atu ha taha 'o 'emau kau ngāue pe taha 'o 'emau kau ngāue kitu'á (contractors) ke nau 'a'ahi atu ki 'api na, kātaki 'o tali mo fakahoko ke lava lelei ai. 'Oku mau fiema'u ke fakafaingofua ange kia kimoutolu pea ko e vave ange 'emau malava 'o hū atu ki ho 'apí, ko e vave ange ia kemau fai kakato 'a e ngāué.

'Oku mau fakatokanga'i, 'i he ngāahi kuonga koeni 'o e COVID-19, 'oku fai 'etau lelei tahá ke fakapapau'i 'oku malu 'a hotau fāmilí pe whānau, pea ko ia ai 'oku mahino mai ha'a mou hoha'a ke 'alu atu ha kau ngaue ki 'api na. 'E 'i ai foki ha ngāahi taimi 'e ni'ihi 'e fiema'u ai ké ke fakamavahevahe'i kimoutolu 'i homou 'api ke 'oua na'a mou puke.

Ngāue ki he ngāahi 'api nofo'anga ke a'u ki he tu'unga 'o e Healthy Homes.

Mahalo pē kuo ke 'osi 'ilo kuopau ke mau fakapapau'i 'oku 'osi fakakakato 'a e ngaahi tu'utu'uni koia ke fakalelei'i 'a e ngaahi 'api nofo'anga Kāinga Ora kotoa pē 'o fakatatau ki he kuo fokotu'u 'e he pule'angá ke a'u ki he tu'unga 'o e Healthy Homes 'o 'ikai toe tōmui ange 'i he 'aho 1 Siulai 2023. Ko hono 'uhingá 'eni

'oku mau fiema'u ai ke 'a'ahi kotoa homau ngaahi fale nofo'angá kotoa ke vakai'i e:

- founga 'oku fai'aki 'a hono fakamāfana'i 'o e fale
- 'aofí loto - 'a e 'ato mo e lalo falikí
- fehū'aki 'a e 'eá 'i he falé
- tafe'anga vai
- ha fa'ahinga faka'ilonga 'oku hā ha hauhaú
- ha fa'ahinga vangavanga pe ko ha hū'anga 'eá momoko ki fale

'I he taimi 'oku fiema'u ai 'e he Kāinga Ora ke vakai'i e ngāahi me'a ni, 'e mu'aki fetu'utaki atu 'a 'emau kau ngāue ki tu'á ke alea'i e taimi ke 'a'ahi atu aí. 'I he 'osi 'ene vakai'i kotoá, te nau fakahoko atu 'a e ngāahi me'a 'e fiema'u ke fai pea mo e taimi 'e toe foki atu ai ha taha ke fakakakato 'a e ngāué. 'Oku mātu'aki mahu'inga 'aupito ke malava 'emau kau ngāue 'o hū atu ki ho 'apí ke fakahoko 'a e ngāué. Kātaki 'o fetu'utaki ki ho'o tokotaha faifatongia tokoni 'o kapau 'oku 'i ai ha'o hoha'a pe fehu'i.

Mālō 'aupito e fengāue'aki mo kimautolu ke 'oatu ha 'api Healthy Home ma'au mo ho'o fāmilí pe whānau.

'Oku 'omi 'e he langa 'api Kauri Place 'a e fiefia makehe ki Hastings

Fe'iloaki 'a Prime Minister Jacinda Ardern mo Marie mo Fred.

Ko e fiefia makehe 'o hono ma'u 'o ha 'api fo'ou ke nau malava o langa hake ai 'enau mo'ui 'oku hāsino mai 'i he fofonga 'o ha ongo ma'u'api Hastings.

Ne fe'iloaki 'a Fred mo Marie pea mo e Prime Minister, Jacinda Ardern 'i he lolotonga 'o 'ene fakaava 'o e taha 'o e ngāahi ngāue langa fale nofo'anga lahi taha 'i he ngaahi vāhenga 'uta 'i New Zealand

'Oku 'i ai ha 'api māfana mo mātu'u 'e 40 'i Kauri Place, 'i Hastings, pea kuo 'osi nofo'i kotoa pea mo ne liliu e mo'ui 'o ha kakai tokolahi. Ne hiki ki ai 'a e tokolahi na'a nau nofo me'alele, nofo mōtele, fale tau'anga kā mo ha ngāahi feitu'u nofo'anga ta'efe'unga mo'oni, ki honau ngāahi 'api fo'ou ke tokoni'i kinautolu ke nofotaha 'enau tokangá ki honau kahaú takitaha.

Ko e ngāahi 'api ni 'oku tuifio ai ha ngāahi langa fungavaka-taha, fungavaka-ua pē fale hokoua pea na'e tā hono mapé 'aki 'a 'emau ngāue fakataha mo e iwi pea mo e Hastings District Council ke mahino lelei ange 'a e ngāahi fiema'u vivili 'o e feitu'ú ni pea mo faka'aonga'i e fakamatala ko'ení ke langa'i hake ha ngāahi komiuniti 'oku ma'uma'uluta, tuha mo lahi lelei pea ke toe vave foki.

'Oku mei 'i he 95% 'o kinautolu 'oku ngāue 'i he langá ni ko e kakai 'o e feitu'ú ni pe, 'o tokoni'i ai ke lahi e ma'u'anga ngāue 'i he vāhengá, pea toe lahi ange ai 'a e ngaahi 'api nofo'anga lelei pea vave mo hono fai 'o e langa.

'Oku hokohoko atu ai pē 'a e fai fatongia fakataha 'a e Kāinga Ora mo e iwi, ngāahi kosiliō, ngāahi potungāue mo e kautaha langa fengāue'akí mo e taumu'a tatau – ke

vahevahe e naunau mo fa'u ha palani ngāue 'oku malava 'o fakahokó ka e lava ke feau e ngāahi fiema'u vivili 'o e 'api nofo'angá. Ko e ngāue langa ni 'e ma'u ai ha 'api 'e 600 'i he 2023.

Ko e ngāahi lanu 'o e langa ni ne ma'u 'i he 'emau ngāue fakataha mo ha timi ngāue mei he kau fakafofonga iwi, ongo 'apiako St Mary's School mo e Mahora Primary School, Hastings District Council mo e Kāinga Ora, 'a ia ne nau fakataha mo e kau mataotao langa falé ke femahino'aki ki he ngāahi lanu tefito ke ngāue 'akí.

Ko e ngāahi fakakaukau ni ne to'o 'ia mei he ngāahi hingoa tu'uloa 'o e halá mo e feitu'ú. Ko e ngāahi lanu 'o e fu'u 'akau kauri (sinó, laú, mo e fuá) pea mo hono 'ahia kinautolu 'e he manupuná hangé ko e kererū 'oku ne tuhu'i mai e ngāahi lanu tuha mo tonu ke faka'aonga'i 'i he langá ni. Ne toe fakakoloa'aki foki 'e he Mana whenua 'a e hingoa 'o ha hū'anga fo'ou ne fa'u 'e he langa ni. 'Oku tauhingoa 'a e Ohika Crescent ki he hingoa Māori motu'a ki he kelekele 'o e tofi'a ni - Ohika Block.

